رویداد

روستاهای مازندران دارای بیشترین میزان دسترسی به تلفن ثابت

● **شرق:** آمارهای رسمی گویای آن است تا پایان شهریور سال قبل در کشور بیش از ۳۳میلیون‌خط تلفن‌ثابت واگذار شده و بالغ بر ۱۶۵هزارکیوسک تلفن همگانی در دسترس مردم قرار گرفته است. آمارهای رسمی گویای آن است تا پایان شهریورماه سال قبل در کشور حدود ۲۶میلیون‌خط تلفن‌ثابت دایر شده که به این ترتیب ضریب نفوذ دایری تلفن‌ثابت رقمی معادل ۳۷/۹درصد است. اما در این مدت در سطح کشور ۴۶هزارو۶۹۷روستا مجهز به تلفن شده و درکل ۵۳هزارو۶۶۶روستا دارای ارتباط محسوب می‌شوند. همچنین در کشور ۱۶۵هزارو۷۲دستگاه تلفن همگانی وجود دارد. اما براساس این آمارها، بیشترین میزان دایری تلفن‌های ثابت به ترتیب استان‌های تهران، البرز، مازندران و یزد در رتبه‌های اول تا چهارم جدول قرار گرفته‌اند و پس از آنها سمنان، اصفهان، گیلان، آذربایجان‌شرقی، استان مرکزی، قم و خراسان‌جنوبی دیگر استان‌هایی هستند که در ۱۰استان اول از نظر دایری خط‌های تلفن‌ثابت قرار می‌گیرند. کمترین میزان دایری تلفن‌ثابت هم به ترتیب به استان‌های کهگیلویه‌وبویراحمد، خوزستان و لرستان مربوط می‌شود. اما در میان روستاهای کشور روستاهای استان مازندران بیشترین میزان دسترسی به تلفن‌ثابت را داشته‌اند که پس از این استان‌ها چهارمحال‌وبختیاری و خراسان‌رضوی در رتبه‌های دوم و سوم این جدول قرار می‌گیرند. در مقابل روستاهای کرمان، خوزستان و فارس کمترین میزان دسترسی به ارتباط را در سطح کشور داشته‌اند.

خروج یک‌میلیارددلار پول «ام‌تی‌ان» با لغو تحریم‌ها

● **تسنیم:** شرکت آفریقایی ام‌تی‌ان اعلام کرد در صورت کاهش تحریم‌ها علیه ایران این شرکت می‌تواند یک‌میلیارددلار دارایی خود را از ایران خارج کند. براساس گزارش رویترز، این مبلغ مربوط به سود فعالیت ام‌تی‌ان در ایران و همچنین بازپرداخت وام پرداختی به واحد ایرانی خود است. شرکت ام‌تی‌ان که ۴۹درصد سهام شرکت ایرانسل را دارد به دلیل تحریم‌های غرب علیه ایران با مشکلاتی در زمینه انتقال سود فعالیت‌های خود از ایران مواجه شده است. نیک کرشاو، رئیس بخش روابط سرمایه‌گذاران ام‌تی‌ان در این زمینه گفت: ما در مجموع یک‌میلیارددلار در ایران داریم که این مبلغ شامل بازپرداخت وام اعطایی به ایرانسل از سوی ام‌تی‌ان و همچنین سود فعالیت‌هایمان در ایران است. او افزود: برداشتن تحریم‌ها به ما اجازه می‌دهد به بخشی از این مبلغ دست پیدا کنیم.

انتظار کاهش قیمت کالاهای آی‌تی از تفاهم لوزان

● **فارس:** به گفته رئیس اتحادیه فناوران رایانه تهران انتظار کلی از تفاهم لوزان، کاهش قیمت ارز است. با توجه به اینکه بخش اعظم کالاهای بازار فناوری اطلاعات از واردات تامین می‌شود، انتظار می‌رود با کاهش قیمت ارز زمینه ارزان‌شدن کالاهای فناوری اطلاعات فراهم شود. سیدمهدی میرمهدی در این‌باره بیان کرد: البته این تفاهم فعلا در حد پیش‌نویس است و هنوز تکمیل نشده اما در صورت نهایی‌شدن، سبب تشدید رقابت در بازار خواهد شد. او ادامه داد: مهم‌ترین تاثیر احتمالی این تفاهم سیاسی، تسهیل گردش پولی و تهیه کالا از تولیدکننده اصلی است. او گفت: تاکنون با وجود تحریم‌ها تامین کالای فناوری اطلاعات با سختی و با قیمت بالاتر از فروشندگان دست‌چندم وارد کشور می‌شد؛ در شرایط جدید این مانع به ویژه برای آن‌دسته از کالاهای فناوری اطلاعات که در زمره کالاهای با کاربرد چندمنظوره هستند، تسهیل خواهد شد. برای مثال سرورها از جمله این موارد محسوب می‌شوند. به گفته او بخش اعظم کالاهای بازار فناوری اطلاعات از واردات تامین می‌شود؛ انتظار کلی از تفاهم لوزان، کاهش قیمت ارز است اما انتظار نمی‌رود نرخ دلار از نرخ دوهزارو۸۵۰تومان در بودجه پایین‌تر بیاید. بنابراین انتظار می‌رود با کاهش قیمت ارز زمینه ارزان‌شدن کالای فناوری اطلاعات فراهم شود.

استخدام مبتلایان به اُتیسم در مایکروسافت

● **مهر:** مایکروسافت، یکی از بزرگ‌ترین و مشهورترین شرکت‌های فناوری دنیا در خبری اعلام کرد قصد استخدام مبتلایان به بیماری اُتیسم را در این شرکت دارد. این طرح مایکروسافت در حالی مطرح می‌شود که «Mary Ellen Smith» معاون رئیس اجرایی مایکروسافت فرزند چهارساله مبتلا به اُتیسم دارد؛ در نتیجه وی مشکلات بیماران مبتلا به اُتیسم را به خوبی درک می‌کند. او در مصاحبه‌ای گفت: «افراد مبتلا به اُتیسم از توانایی‌های متفاوتی برخوردارند که ما از این قابلیت‌ها در مایکروسافت استقبال می‌کنیم. برخی از مبتلایان از حافظه بالا، حل مسائل دشوار، ارائه راه‌حل‌های متفاوت در مسائل پیچیده نرم‌افزاری، ریاضی و... برخوردار هستند که ما در شعب مختلف مایکروسافت در کشورهای مختلف از این قابلیت استفاده خواهیم کرد.»

به بهانه حمایت از تولیدی که ماهیت خارجی ندارد

افزایش تعرفه نوت‌بوک؛ حمایت از تولید یا قاچاق

هیات وزیران در جلسه ۲۷اسفند سال۹۳، با مصوبه خود تعداد طبقات تعرفه‌ای واردات را از ۱۴ به ۱۰طبقه کاهش داد تا تجارت سهل‌تری را پیش‌روی تجار ایرانی قرار دهد اما افزایش تعرفه برخی اقلام وارداتی با شعار حمایت از تولید داخلی، برخلاف تمامی نارضایتی‌ها و هشدارهای کارشناسانه نه‌تنها روال تجارت را برای برخی فعالان سهل‌تر نکرد بلکه از همین ابتدا آنها را به فکر فرو برد. سال گذشته تعرفه کالای نوت‌بوک از چهار به ۱۰درصد رسید که این افزایش نرخ به عقیده بسیاری از کارشناسان این حوزه در کنار موضوعاتی نظیر مالیات بر ارزش افزوده، باعث افزایش قیمت این کالا در سطح بازار و به تبع آن افزایش کالاهای قاچاق شد.

تولید نوت‌بوک و تبلت در ایران توجیه اقتصادی ندارد

پیش از آن بارها کارشناسان این حوزه تبعات افزایش تعرفه را تذکر داده بودند اما سازمان نظام صنفی رایانه‌ای تهران با توجه به ضرورت بحث، نشستی را با اعضای صنف ترتیب داد. حسین غروی‌رام به‌عنوان نایب‌رئیس کمیسیون سخت‌افزار درخصوص تصمیم کمیسیون ماده‌یک برای افزایش تعرفه رایانه‌های همراه به بهانه تولید داخلی، در گفت‌وگو با تسنیم می‌گوید: آیا شرکتی ادعا کرده که در کشور خط تولید نوت‌بوک و تبلت ایجاد کرده است. او می‌افزاید: کمیسیون سخت‌افزار پس از بررسی‌های کارشناسی خود معتقد است؟ که تولید نوت‌بوک و تبلت در ایران به هیچ عنوان توجیه اقتصادی ندارد و علاوه بر ایجاد انحصار در این بازار، فعالیت

اقتصادی واردکنندگان و مصرف‌کنندگان این حوزه را با مشکل جدی روبه‌رو خواهد کرد. غروی‌رام با تاکید بر اینکه افزایش تعرفه گمرکی نوت‌بوک از چهار به ۱۰درصد موجب افزایش نجومی قیمت این کالا در بازار می‌شود، ادامه می‌دهد: تجربه ناموفق افزایش تعرفه موبایل طی سالیان گذشته نشان داد که بالابردن تعرفه‌ها، نمی‌تواند حامی تولیدات داخلی باشد. او با اشاره به بالارفتن حجم کالاهای قاچاق در اثر افزایش تعرفه گمرکی بیان می‌کند: افزایش تعرفه گمرکی نوت‌بوک و تبلت نیز قطعا علاوه‌بر افزایش قیمت، میزان قاچاق را در بازار این کالاها بالا می‌برد که این موضوع در نهایت واردکنندگان قانونی را محدودتر از گذشته خواهد کرد.

ضرر بزرگ افزایش عوارض گمرکی کالاهای آی‌تی به صنف

این موضوع به همین‌جا ختم نشد و سید مهدی میرمهدی در قامت رئیس اتحادیه صنف فناوران رایانه نیز پا در میدان گذاشت و با انتقاد از چنین دیدگاه‌هایی که در ارتباط با حمایت از تولیدات داخلی مطرح می‌شود اما در نهایت چیزی جز ایجاد انحصار ندارد، گفته: افزایش عوارض گمرکی برای برخی کالاهای کامپیوتری ضربه بزرگی به این صنف خواهد زد. حال در شرایطی که تمامی فعالان و بازرگانان این صنف به عدم توانمندی تولید داخل در این حوزه تاکید دارند و معتقدند که در پشت هیچ‌یک از محصولات رایانه‌ای برچسب ساخت ایران نخورده است، بار دیگر شاهد افزایش تعرفه واردات نوت‌بوک در کتاب مقررات صادرات و واردات ۹۴ هستیم. ردیف۷۳۳ این کتاب مقررات کنونی در شماره تعرفه ۸۴۷۱۳۰۲۰ مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی برای ماشین‌های خودکار داده‌پردازی شخصی کیفی (نوت‌بوک) را ۱۵درصد در نظر گرفته است. هدف از رشد پنج‌درصدی تعرفه واردات برای این محصول در سال‌جاری باز هم حمایت از تولیدات داخلی عنوان شده است اما در شرایطی که تولیدی در کشور به اثبات نرسیده، در آینده نزدیک باید شاهد افزایش بی‌رویه قیمت این محصول در بازار محصولات آی‌تی باشیم.

توافق هسته‌ای و اثرگذاری بر عرصه بازی‌های رایانه‌ای در ایران

مهدی صحافی: عرصه بازی‌های رایانه‌ای عرصه‌ای بین‌المللی و پول‌ساز است که در سال‌های گذشته هردوی این صفات از آنچه ما در ایران «صنعت/عرصه بازی» می‌نامیم حذف شده بودند. توافق هسته‌ای و لغو تحریم‌های اقتصادی و محدودیت‌های بین‌المللی می‌تواند این حوزه را در ایران به آنچه باید باشد نزدیک کند. وب‌سایت گیم‌نیوز در یادداشتی به بررسی تاثیر پیشرفت‌های صورت‌گرفته در مذاکرات هسته‌ای ایران بر صنعت گیم ایران پرداخته است. بخشی از تفاهم یا توافق هسته‌ای که در آینده شکل خواهد گرفت و برای مردم ایران حائز اهمیت خواهد بود، لغو تحریم‌های اقتصادی است. براساس بیانیه مشترک مطبوعاتی لوزان، اتحادیه اروپایی، اعمال تحریم‌های اقتصادی و مالی مرتبط با هسته‌ای خود را خاتمه خواهد داد و ایالات‌متحده نیز اجرای تحریم‌های مالی و اقتصادی ثانویه مرتبط با هسته‌ای را همزمان با اجرای تعهدات عمده هسته‌ای ایران به نحوی که توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی راستی‌آزمایی شود، متوقف خواهد کرد. براساس بیانیه این امید می‌رود با کاهش قیمت دلار و رسیدن آن به قیمت چندسال پیش از تعدیل‌شدن نسبی ارزش ریال در دنیا و حداقل کم‌شدن قیمت ناشی از بار روانی ارزهای خارجی، قدرت خرید مردم دوباره حداقل به میزان سابق «نزدیک» شود. اگرچه می‌توان این اتفاق را خوش‌بینانه تصور کرد، اما بدون‌شک رفع تحریم‌ها (که البته ظاهرا پروسه لغو آنها تقریبا یک‌سالی به طول می‌انجامد) تاثیر خود را بر قیمت‌ها خواهد گذاشت. دلار هزارتومانی شاید یک‌آرزو باشد، اما کاهش قیمت‌ها نه. پیامد این اتفاق را خودتان می‌دانید؛ دوباره می‌توان منتظر داغ‌شدن معاملات کنسول‌ها و سخت‌افزار بود و این یعنی زنده‌شدن دوباره جامعه‌ای که قدرت «بازی‌کردن» دارد. به‌علاوه ثبات نسبی که لغو تحریم‌ها به بازار می‌دهد، موجب می‌شود فروشندگان با اشتیاق و انصاف بیشتری پلن‌های متفاوت و متنوعی -جز فروش نقدی- ارائه دهند و این باز هم به‌نفع هر دو طرف است. حالا فکر کنید فعالیت نمایندگی‌های رسمی ایکس‌باکس و پلی‌استیشن و فروشگاه‌هایی که سال‌ها آرزوی آنها را داشتیم، چه تاثیری می‌تواند در رونق بازی در ایران بگذارد. بهبودهای جزئی مثل تسهیل خرید از فروشگاه‌های خارجی و رهایی از بند دورزدن‌های وقت‌گیر و کلافه‌کننده و استفاده مستقیم از سرویس‌های آنلاین خریدوفروش و... هم به کنار. علاوه بر مسئله پراهمیت خریدوفروش و نگاه مصرف‌کننده به اوضاع بازار، مسئله ساخت بازی در کشور و نگاه تولیدکننده هم وجود دارد. تحلیل دنیای بازی از این مسئله درخور توجه است که «با لغو تحریم‌های اقتصادی، محتمل است شرکت‌های ایرانی بتوانند به راحتی با ناشران خارجی همکاری داشته باشند. یعنی دیگر برای انتشار یک بازی در خارج نیاز به هزار دوزوکلک برای ثبت یک شرکت خارجی نخواهد بود و ما می‌توانیم با اسم یک شرکت ایرانی در هر جای دنیا به فعالیت اقتصادی بپردازیم.» و این شاید همه آن چیزی باشد که بازی‌سازان داخلی در انتظار آن هستند. البته که لغو تحریم‌های معاملاتی باعث می‌شود بازی‌سازان داخلی بتوانند به صورت رسمی از فناوری‌های خارجی به خصوص موتورهای بازی‌سازی و کارگاه‌های ساخت انیمیشن و... استفاده کنند و این هم برای آنها «گران» تمام نشود. استفاده از لایسنس‌های رسمی خارجی و فناوری به‌روز و قوی‌تر، مستقیما بر کیفیت بازی‌های ساخت داخل تاثیر مثبت خواهد گذاشت و این بازهم به‌نفع گیمرها -اگر نگوییم هر دو طرف- است. در آخر باید امیدوار بود نگاه بسیاری از اصحاب رسانه به بازی‌ها و آمریکاستیزی و تئوری واهمه از محصولات خارجی به بهانه جنگ نرم و تهاجم فرهنگی، به‌تدریج تعدیل و واقع‌بینانه شود و دیگر کمتر شاهد تفسیرهای شاخ‌دار و تعبیرات غلط و غرض‌ورزانه باشیم. البته این مسئله تا حد زیادی در گرو فعالیت‌های خودمان است و باید کوشش‌های زیادی صورت بپذیرد.

بازتاب- قسمت دوم

جنبش هشتگ؛ راهکاری قدرتمند یا بی‌فایده؟

مسعود آموزگار: اسلکتیویزم یا به بیان خودمانی، مبارزه از زیرلحاف، روشی بسیار ایده‌آل برای برخی به‌شمار می‌رود. همان‌طور که پیش‌تر گفتیم، اثربخشی یک جنبش و کمپین مسئله پیچیده‌ای به شمار می‌رود. اما چه چیزی در موفق‌بودن یک کمپین نقش تعیین‌کننده دارد؟ صرف اینکه مردم در خصوص آن مسئله آگاه شده و به صحبت در خصوص آن بپردازند، نمایانگر موفقیت است؟ یا به‌دست‌آمدن یک تفاوت و تغییر محسوس در دنیای ما معیار خواهد بود؟ این قسمت ماجرا دقیقا همان جایی است که منشا بسیاری از مناقشات و اختلاف‌نظرهاست. به گزارش زومیت کوین‌لوئیس، پروفسور جامعه‌شناسی دانشگاه کالیفرنیا در نشریه سوسیولوجیکال ساینس طی مقاله‌ای کمپین Save Darfur که در راستای پایان‌دادن به خشونت‌ها و رنج مردم در سودان فعالیت می‌کند را مثال مناسبی برای بحث خود می‌داند. او معتقد است که بخش مربوط به شبکه‌های اجتماعی این جنبش که البته توجه رسانه‌ای مطلوبی نیز دریافت کرده، مصرانه خواستار توهمی از جنبش و فعالیت بود و موجب تسهیل مسائل حقیقی نشد. از میان تمام افرادی که در فیس‌بوک از این جنبش حمایت کردند تنها ۰/۲۴درصد حاضر به کمک مالی شدند که البته باز هم پس از ۲/۵سال فعالیت توانست به مبلغ صدهزاردلار دست یابد. حال جالب است بدانید تنها در طی یک‌سال، مشارکت‌های مستقیم از طریق نامه باعث جمع‌آوری یک‌میلیون‌دلار کمک مالی در همین کمپین شد.

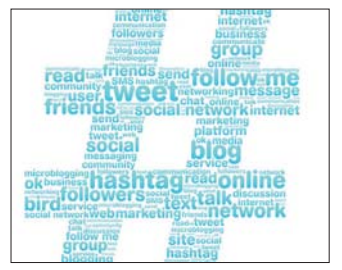

لایک وری‌توییت به‌تنهایی هیچ مشکلی را حل نخواهند کرد

اگر این کمپین‌ها نیازی به جمع‌آوری پول برای اجرای برنامه خاصی نداشته و خواهان فعالیت داوطلبانه هم نیستند، پس به‌دنبال ایجاد چه تغییری در دنیا بوده و چگونه در راستای آن تلاش می‌کنند؟ به‌طور حتم لوئیس در چنین نگرشی تنها نیست. نگاهی به این پست ارسال‌شده توسط یونیسف در فیس‌بوک داشته باشید: «در تصویر، یونیسف گفته است که ما را در فیس‌بوک لایک کنید و ما «صفر» کودک را در مقابل فلج اطفال واکسینه خواهیم کرد. یونیسف تلاش داشته در این تصویر به قبح مسئله کنایه بزند. شما هرچه آرمان دنبال شده توسط این نهاد بین‌المللی را لایک کنید کوچک‌ترین کمکی به نجات جان کودکان نخواهید کرد. این تصویر به روشنی نشان می‌دهد که چنین نهادهای عملگرایی، چگونه به مسئله لایک و ری‌توییت در مقابل کمک مالی نگاه می‌کنند.» البته تمام افراد تصور نمی‌کنند که اینگونه جنبش‌ها و فعالیت‌های مجازی وقت تلف‌کردن باشد. طی یک‌نظرسنجی در خصوص فعالیت و جنبش‌های دیجیتال که در سال۲۰۱۴ صورت گرفت، مشخص شد که ۶۴درصد از شهروندان آمریکایی که به پرسشنامه جواب داده‌اند پس از لایک یا دنبال‌کردن یک فعالیت خیریه یا ناسودبر در شبکه‌های اجتماعی، به احتمال بیشتری به کمک‌های مالی، داوطلبانه یا نشر اطلاعات در خصوص آن هدف یا آرمان خواهند پرداخت. ۶۰درصد نیز اعلام کردند که همچنان به مطالعه محتوای ارائه‌شده توسط آن نهاد ادامه خواهند داد که نشانگر داشتن تعامل و مشارکت حداقلی در مسئله است. باوجوداین، نیت و قصد می‌تواند تفاوت‌هایی با عمل داشته باشد. ۶۵درصد از افراد در همین مطالعه اذعان کرده بودند که مایل هستند به صورت آنلاین به مشارکت در تحقق آرمان مورد نظر بپردازند، اما تنها ۳۵درصد در عمل به این اقدام مبادرت ورزیدند. در همین حال ۷۰درصد از آنها اعلام کرده بودند که احتمالا قصد دارند در خصوص تغییراتی که می‌توان در زندگی روزمره ایجاد کرد اطلاعات کسب کنند، اما طی یک‌سال گذشته تنها ۲۵درصد از آنها به گفته خود عمل کردند. به شکل جالبی، مطالعه صورت گرفته توسط کوین لوئیس نشان داد افرادی که توسط دیگران به صفحه یک کمپین هدایت شده‌اند، در قیاس با افرادی که به‌صورت مستقل برای حمایت از آن آرمان وارد صفحه شده‌اند، با احتمال بسیار کمتری حاضر به مشارکت مالی یا معرفی صفحه به دیگران هستند. این مسئله به خوبی نشان می‌دهد که اگرچه رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان بهترین راه برای گردآوردن افراد حول محور یک هدف مورد ستایش قرار گرفته‌اند، اما احتمالا برای متحدکردن افرادی که حاضر به اجرای اقدام عملی در این راستا بوده و از انگیزه کافی برخوردار باشند، اثربخش نبوده و عقیم خواهد ماند.

نگاه

دولت همراه کلید خورد

● با تصویب کلیات اجرای دولت همراه در شورای‌عالی فناوری، استفاده از نسل‌های جدید ارتباطات برای توسعه دولت الکترونیک رنگ جدی‌تری به خود می‌گیرد. در این راستا گسترش پهن‌باند بی‌سیم به‌عنوان یکی از شاخص‌های زیرساختی مهم در توسعه دولت الکترونیکی و البته جدیدترین شاخصی که در بررسی میزان توسعه در استانداردهای سازمان‌ملل بررسی می‌شود؛ به‌عنوان یکی از برنامه‌های دولت برای گسترش خدمات الکترونیکی در دستور کار قرار گرفت تا بستر ارائه خدمات به شهروندان به‌صورت همراه فراهم شود. موضوع دولت الکترونیکی بیش از یک‌دهه است که در کشور ما مطرح است و دنبال می‌شود و در یکی، دوسال اخیر رفع موانع زیرساختی آن با افزایش پهنای باند کشور، راه‌اندازی نسل سه و چهار ارتباطی و حرکت به سمت ایجاد مرکز تبادل داده‌های بین‌دستگاهی در دستور کار قرار گرفته است. در میان شاخص‌هایی که سازمان‌ملل هرساله برای بررسی میزان توسعه دولت الکترونیکی در کشورها درنظر می‌گیرد، وضعیت ایران در شاخص زیرساخت‌های دولت الکترونیکی از دوشاخص دیگر بدتر است و بیشترین تاثیر منفی را بر رتبه ایران دارد. در بررسی وضعیت شاخص توسعه دولت الکترونیکی سازمان‌ملل در سال گذشته میلادی، ایران از بین ۱۹۳کشور رتبه۱۰۵ را داراست و در بین ۴۷کشور آسیایی به لحاظ شاخص توسعه دولت الکترونیکی رتبه۳۰ را کسب کرده است. از بین سه شاخص اصلی توسعه دولت الکترونیکی شاخص سرمایه انسانی بیشترین مقدار و دوشاخص ارائه خدمات آنلاین و زیرساخت مخابراتی دارای رتبه‌های بعدی است. شاخص زیرساختی ایران کمتر از متوسط جهانی و آسیا است؛ از میان زیرشاخص‌های زیرساختی ارتباطی تنها اشتراک تلفن‌ثابت در وضعیت بهتری نسبت به متوسط آسیا و جهان قرار دارد. راه‌اندازی نسل سه و چهار تلفن‌همراه در کشور نقطه شروعی برای جبران ضعف‌ها در این زمینه بوده است و دولت با همین نگاه در سال گذشته اقدام به صدور مجوز ارتقا به نسل‌های جدید به اپراتورها کرد چراکه حالا براساس استانداردهای بین‌المللی هم این شاخص به‌عنوان یکی از شاخصه‌های توسعه دولت الکترونیکی محسوب می‌شود و از مزایای ورود نسل سوم و چهارم تلفن‌همراه به کشورها می‌تواند تحقق و توسعه دولت الکترونیکی باشد.